

RETTE MAND PÅ RETTE HYLDE - MEN ER HYLDEN I ORDEN ?

- spørger en af Philips bedriftslæger, A. P. Nørskov Andersen, som var den første her i landet, der alvorligt interesserede sig for bekæmpelsen af de arbejdsbetingede muskellidelser.

Ergonomien er et forholdsvis nyt begreb og desværre ukendt af alt for mange - desværre, fordi det drejer sig om noget, som angår de fleste af os. Næmlig arbejdsforholdenes tilpasning til mennesket.

Philips var en af de første virksomheder i Danmark, som tog radikalt fat på de ergonomiske problemer. Allerede i midten af fyrrerne bad man læge A. P. Nørskov Andersen undersøge visse grupper af personalet, som erfaringsmæssigt var særligt udsat for arbejdsbetingede muskellidelser. Disse undersøgelser førte til et nærmere samarbejde i 1949, da dr. Nørskov Andersen blev bedriftslæge hos Philips.

I 1953 ansatte Philips en fysioterapeut, fru Margrethe Jernved, som

sammen med dr. Nørskov Andersen gennemgik de forskellige arbejdssteder i virksomheden for at finde årsagerne til de arbejdsbetingede muskellidelser og optræne medarbejderne i mere hensigtsmæssige arbejdsmetoder. Efterhånden kom Philips' sundhedscenter til at omfatte to bedriftslæger, tre fysioterapeuter og to sundhedsplejersker, og det er i dag ret enestående i sin art.

De håbløse midterskuffer

- Hvornår begyndte De at interessere Dem for ergonomi, spørger „Philiskopet“ bedriftslæge A. P. Nørskov Andersen?

- Det begyndte faktisk allerede i 1924, da jeg som ung kandidat kom til Psykoteknisk Instituts afdeling for medicinsk erhvervsvejledning. Mottoet var dengang „den rette mand på den rette hylde“. Men der var ingen, som interesserede sig for, om hylden nu også var i orden. Det fik jeg til overmål bekræftet, da jeg i 1933 åbnede egen praksis. Mange af mine patienter plagedes af forskellige muskellidelser. De var ret almindelige dengang, navnlig de såkaldte seneskedehindebetændelser, og de medførte ofte, at patienterne var uarbejdsdygtige i lange perioder ad gangen.

For mig var der ingen tvivl om, at mange af disse lidelser kom af for-

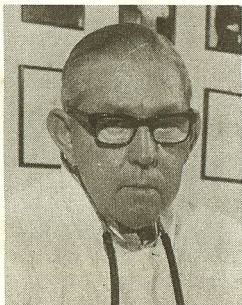

HOLLANDSK ERGONOM PÅ BESØG: Dr. P. van Wely (th) der beskæftiger sig med ergonomiske problemer hos Philips i Eindhoven, aflagde i slutningen af januar besøg hos Philips i Danmark for at studere Sundhedscentrets arbejde. Sammen med sine to danske kolleger, bedriftslægerne A. P. Nørskov Andersen (i midten) og C. O. Fischer, besøgte dr. van Wely bl. a. afdeling MV, hvor fysioterapeut fru M. Jernved (i hvid kittel) viste fru Erika Bendixen, hvordan man bruger sine muskler rigtigt, når man arbejder.

VANDT HUN MON? Ferielotteriets bestyrelse omgiver sig altid med stor hemmelighedsfuldhed, når de i midten af årets første måned samles for at trække årets vindere. I år havde frk. H. Dam fået lyst til at overvære den højtidelige handling for at kontrollere, at alt gik rigtigt til - hvilket man ikke kan bebrejde hende, når man hører, at hun havde deltaget i lotteriet ialt otte gange uden at vinde noget. Men hendes indblanding blev hurtigt stoppet af d'herrer B. Henriksen (th), R. Carlsson, V. Jørgensen, G. Weichardt og ferielotteriets revisor, G. Schmidt. Venligt, men bestemt blev frk. Dam sat på porten igen. Lidt slap der dog ud: Hviskede betroede B. Henriksen os, at der nu kun var 23 medarbejdere, der havde deltaget i lotteriet fra starten uden endnu at have fået gevinst. Var frk. Dam mon iblandt dem?

BROERNES SPÆRRETID: Knippelsbro og Langebro er lukkede for gennemsejling mandag-fredag kl. 6.30-6.55, kl. 7.35-7.55, kl. 8.15-8.25, kl. 8.45-8.55 og kl. 16.05-16.50.

Bedriftslæge A. P. Nørskov Andersen.

(fortsættes side 3)

PHILISKOPET

UDGIVET AF PHILIPS A/S
Prags Boulevard 80, Kbhvn. S.

Redigeret af:

Niels Jørgensen (ansvarh.)
og Olav Ulsaker

Lay-out: Rud Jeppesen
Bladudvalg:

O. Beyer, Erik Broe, W. Elkjær,
Gunnar Friso, B. Henriksen,
Jørgen Jensen,
Anne Margr. Jeppesen,
Rud Jeppesen og Sv. Loft.

Næste nummer udkommer
den 19. marts

Stof må være redaktionen i hænde
senest torsdag den 5. marts

EET ÅRS SIKKERHEDSTJENESTE

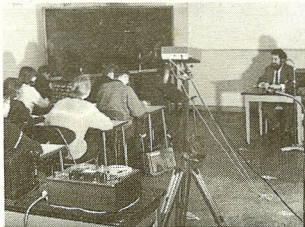
Den 14. januar kunne Industrigårdens sikkerhedstjeneste fejre sin første fødselsdag. Det skete ved en lille sammenkomst i foredragssalen på Prags Boulevard, hvor sikkerhedskomiteens formand, J. Nørgaard, aflagde beretning om de resultater, man havde nået i det første år.

Af formandens beretning fremgik det bl. a., at Industrigårdens vare-elevatore var blevet forsynet med betjeningsvejledninger. De automatiske hæftemaskiner, som kunne afstedkomme ulykker, havde fået monteret en spærreklods på udløsningspedalen. Det var Larsen & Co. på reklamelageret, som havde opfundet denne sikkerhedsforanstaltning. Man havde endvidere opstillet bærer og samaritterkabe i produktionsafdelingerne, ligesom mange sikkerhedsrepræsentanter nu var begyndt på et 44 timers samaritterkursus.

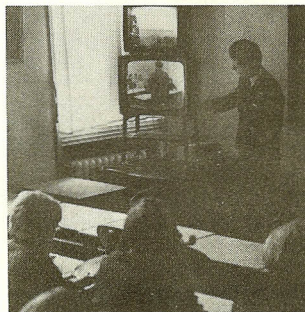
Chaufførerne på Industrigården havde fået støvler med stålnæser, der erfaringsmæssig afværger mange ulykker. Man havde også taget kørekortordningen for truckførere op til behandling. Kørekort og instruktionsskrivelser var allerede trykt, og det var meningen, at alle nye førere skulle aflægge køreprøve, inden de fik lov til at køre trucks. Til slut meddelte J. Nørgaard, at alle selskaber med domicil på Industrigården havde ret til at få spørgsmål af sikkerhedsmæssig karakter behandlet af komiteen. Man skulle blot henvende sig til en af sikkerhedsrepræsentanterne eller direkte til sikkerhedskomiteen, værelse 120, lokal 277.

UNDERVISNING på en ny måde

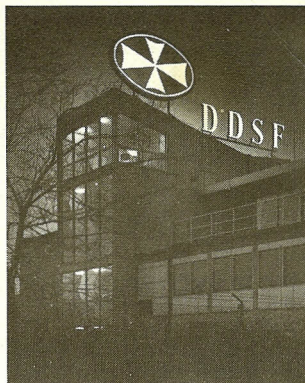
I gamle dage gentog skolens poger i kor, når de franske, uregelmæssige verber skulle terpes. Nu er det helt anderledes. Forskellige former for audiovisuelle hjælpemidler som f. eks. båndoptagere, film og lysbilleder er taget i brug i den moderne skoleundervisning. Een af pionererne på dette felt, adjunkt Ove Bendtsen, der underviser i fransk på Øregaards Gymnasium, demonstrerede forleden brugen af nogle audiovisuelle hjælpemidler for en kreds af unge lærere. De befandt sig ikke i selve klasseværelset, men i et værelse på etagen ovenover, hvortil undervisningen blev transmitteret ved hjælp af Intern-TV. Demonstrationen, der vakte stor interesse, overværedes også af Undervisningsministeriets sprogkonsulenter.

Adjunkt Ove Bendtsen (th) bruger båndoptager og filmapparat i sin franskundervisning. I et værelse på etagen ovenover kan man via Intern-TV se hvordan.

Ingeniør J. Skjold Sørensen fra Philips Industri-afdeling stiller ind på TV-modtagerne, så lærerne og sprogkonsulenter kan følge adjunkt Bendtsens undervisning på skærmene.

20 M² ACRYL er medgået til fremstillingen af det lysende maltesekors, som i vinterens mørke timer spreder lys over Amagerland fra taget af De Danske Spritfabrikkers administrationsbygning på Raffinaderivej ved Pyrolyseværket. Det nye bomærke, som er etableret af Philips neonafdeling, er formentlig det største af sin art her i landet.

ER DE LYSTFISKER? Så vil otte ligesindede medarbejdere hos Dansk Røntgen-Teknik gerne i forbindelse med Dem. De otte har dannet en klub, og de håber, den kan vokse sig stor nok til at opnå medlemskab af Danmarks Sportsfisker Forbund, der har mange fiskerettigheder overalt i landet. Vil De have bid på krogen, så ring til H. Fergo, RY 9525, lokal 43.

FINN HERNIG FORMAND FOR PHILIPS-PHILATELISTERNE

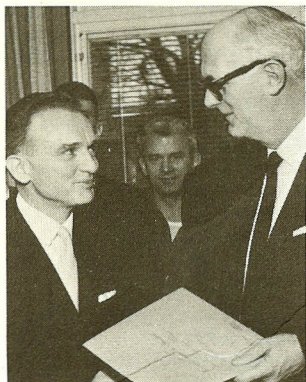
Ved den stiftende generalforsamling i midten af januar valgte de godt halvt hundrede medlemmer Finn Hernig til formand for „Philips Philatelist Forening“. Foruden formanden kom bestyrelsen til at bestå af Sv. Høj (næstformand), Helmut Jansen (kasserer), B. Stistrup (sekretær) og E. Forsberg. På foreningens første mødeaften, mandag den 3. februar, holdt man frimærkeauktion.

NY FORMAND I PAP: Medlemmerne i PAP skal vælge ny formand ved foreningens generalforsamling fredag den 21. februar kl. 17 i foredragssalen på Industrigården. Bruno Henriksen, der har været PAP-formand siden 1962, er blevet ansat hos Nordisk Polyphon A/S og må derfor forlade PAP.

TH. FAUSBØLS JUBILÆUM

– Dansk Røntgen-Teknik har i Dem en af landets førende eksperter indenfor røntgenteknik og elektronmikroskopi, sagde direktør P. Friis til 25 års jubilaren, overingeniør Th. Fausbøll ved receptionen hos D.R.T. den 16. januar.

Salgschef O. Kühl, som havde været med til at byde Fausbøll velkommen til D.R.T. for 25 år siden, overrakte jubilaren to flotte liggestole fra personalet i København, Odense og Århus.

– Til lykke, sagde direktør P. Friis (th) til jubilaren, overingeniør Th. Fausbøll. Mellem dem ses K. Terkelsen.

Jubilaren måtte naturligvis straks prøve en af de nyhvervede liggestole. O. Kühl (tv), Harry Mosberg, Christa Lauritzen og Hanne Henriksen synes, den klær ham.

Rette mand

(fortsat fra side 1)

kerte arbejdsstillinger. Derfor gik jeg med mine patienter ud på deres forskellige arbejdspladser for at se, hvordan de sad, bevægede sig osv, når de var i gang med dagens dont. Som regel viste det sig, at hele sygdomsårsagen kunne findes i et bord, der var for højt, en stol, som ikke passede til bordet, eller de håbløse midterskuffer i skrivebordene. De var den største hindring for naturlige arbejdsbevægelser. Dem fik jeg da afskaffet – heldigvis!

Kontorfolks muskellidelser

– Hvornår begyndte man første gang at interessere sig for Deres undersøgelser?

– I 1938 spurgte Engageringskontoret for Handel og Industri, om jeg ville være dets konsulent. Sygdomsstatistikkerne viste, at kontorfolks muskellidelser havde taget et faretruende opsving, og man bad mig derfor undersøge, om der var noget at gøre ved det. Det var der naturligvis. Vi fik bl. a. indført de indstillelige kontorstole, som alle kender i dag, men som dengang var noget helt nyt. I 1941 opfordrede „Berlingske Tidende“ mig så til at holde et foredrag om ergonometri på baggrund af de undersøgelser, jeg havde foretaget i tidens løb. Jeg tror, det var første gang, nogen herhjemme havde udtalt sig om disse problemer.

– Hvordan kom De i forbindelse med Philips?

– Selskabet havde hørt om mine undersøgelser for Engageringskontoret og ville gerne have mig til at foretage nogle undersøgelser af de medarbejdere, som erfaringsmæssigt var særligt udsat for muskellidelser. Samarbejdet med Philips blev yderligere udbygget i 1949, da jeg blev ansat som bedriftslæge, samtidig med at virksomheden flyttede til Amager. Min opgave var i første omgang at undersøge og behandle den ældre gruppe af kontorpersonalet, men senere udvidedes ordningen til at omfatte alle ansatte.

Dyre i drift

Mange medarbejdere kunne hjælpes – og blev hjulpet. Men det stod

mig klart, at den eneste måde, hvorpå vi kunne afskaffe de mange arbejdsbetingede muskellidelser, var at forbedre de forskellige arbejdssteder, så lidelserne simpelthen ikke opstod. Jeg foreslog derfor Philips direktion, at man skulle ansætte en fysioterapeut, som skulle arbejde med sagen. Direktionen gik ind for tanken, og det blev vedtaget foreløbig at prøve i eet år.

I 1953 kom så fysioterapeut fru Margrethe Jernved til Philips, og vi to begyndte sammen at studere – og kritisere – arbejdsstederne i virksomheden. Vi fik f. eks. sænket produktionsbåndene, anskaffet indstillelige stole, savet af skrivebordenes ben, så man fik den rigtige arbejds højde frem osv. Vi blev for resten taget med på råd, når der skulle anskaffes nye maskiner. Ofte havde ingeniørerne ikke skænket den menneskelige anatomi en tanke, når de konstruerede maskinerne. Betjeningsgreb var f. eks. anbragt, så man skulle stå på tæer for at nå dem; og var maskinen beregnet på, at man skulle sidde ned for at betjene den, manglede der tit støtte for fødderne. Det skete flere gange, at vi måtte ændre samtlige greb, så folk kunne arbejde med dem uden at få alskens sygdomme af den grund. Vi var skam dyre i drift, og det tjener i høj grad Philips til ære, at man var forstående overfor disse problemer og villig til at ofre temmelig store sum-

(fortsættes side 4)

Fysioterapeut Margrethe Jernved viser Mona Sørensen, hvordan man bruger musklerne rigtigt, når man skriver på maskine.

Rette mand

(fortsat fra side 3)

mer på at forbedre forholdene for de ansatte.

Samtidig begyndte vi på forebyggende behandlinger af personalet – bl. a. af lærlingene, som vi lærte de rigtige arbejdsbevægelser fra starten. Hele denne aktivitet tog efterhånden et sådant omfang, at fru Jernved ikke kunne overkomme det alene, og vi fik derfor ansat endnu to fysioterapeuter, fru Stockbridge og fru Prætorius.

– Stræk benene, siger Margrethe Jernved til en medarbejder, som er kommet op at hænge i ribben for at få strakt rygøjlen rigtigt.

Pionerdage

– Havde man beskæftiget sig med ergonomi i andre lande indenfor Philips-koncernen?

– Nej, Philips i Danmark gik i spidsen på dette felt. Da „prøveåret“ var overstået med heldigt udfald, forelagde vi vore resultater for bedriftslægerne hos Philips i Holland. F. eks. kunne vi fortælle dem, at af 124 medarbejdere, som havde klaget over smerte og træthed, var de 95 blevet fuldstændig helbredt, blot fordi vi havde korrigeret deres arbejdssteder og lært dem rigtige arbejdsstillinger. Dette materiale fik de hollandske læger til at spørre øjnene op, og de bad så fru Jernved komme ned og demonstrere arbejdsstillinger og afslapningsøvelser.

I dag udføres der et stort ergonomisk arbejde indenfor Philips-selskaberne verden over, og efterhånden er ergonomien jo også blevet en anerkendt videnskab. Det viser bl. a. de store internationale kongresser, som har været afholdt om emnet. Men det var anstrengende pionerdage, inden vi nåede så langt. Få forstod betydningen af vort arbejde, og færre var villige til at ofre de nødvendige penge, så man kunne yde en virkelig hjælp til de mange medarbejdere, som led af arbejdsbetingede muskellidelser. Målet er nu at gøre ergonomien til en obligatorisk del af maskiningeniør studiet, så de folk, der skal konstruere maskinerne, allerede på tegnebræt-stadiet tænker på de mennesker, som skal betjene dem!

DØDSFALD

Overværfører

Harry Ludvig Schwender

Efter kortere tids sygeleje døde overværfører Harry Ludvig Schwender den 23. januar. Han havde i over tyve år sin gerning hos Philips og fungerede fra 1948 som arbejdsleder.

SPORTEN

EFTER FIRE ÅR PÅ FORMANDSPOSTEN

forlader Gunnar Frisø nu Philips Idrætsforening, da han om kort tid skal tiltræde en stilling hos Kemovit A/S. Gunnar Frisøs efterfølger på den krævende post vælges i morgen, den 14. februar, kl. 17 på Idrætsforeningens generalforsamling i Jenagade 22.

GYMNASTIK-PIGER

Vi er ved at gro fast på vore stole, og det skader både helbredet og det gode humør, skriver Lis Gellner til os. Hun foreslår, at damerne danner deres egen gymnastikklub, så de kan komme til at se glade ud igen. Idrætsforeningens sekretær, Jytte Friis, tager mod tilmeldinger på lokal 267.

Håndbold

SIKRER PIGERNE SIG SVENDBORG-POKALEN I ÅR?

Philips dygtige håndbold-piger har fået en flyvende start i det nye år. I KFIU's turnering har de kunnet notere sig for ikke mindre end tre sejre i træk: Søndag den 5. januar vandt de først 10–5 over Aluminia og bagefter 9–3 over FKS. Den 26. januar fulgte de successen op ved at slå PB med 15–0!

Den 15. og 16. februar deltager Philips med et dame- og et herrehold i Svendborg Firma Sports store turnering mellem firmaklubber fra Danmark, Sverige og Tyskland. Philips-pigerne har vundet turneringen de to foregående år, og de får den udsatte pokal til ejendom, hvis de nu vinder for tredje gang.

I FKBU's turnering har herrernes 1.-hold vundet over Nilfisk med 10–8 og tabt 9–15 til B & W. I KFIU's turnering har 1.-holdet tabt 20–14 til Codan, mens 2.-holdet har slået IBM med 13–7.

B & W VANDT POKALSKYDNINGEN

Med 969 points mod 956 vandt B & W for tredje gang i træk over Philips i den årlige pokalskydning mellem de to klubber. Konkurrencens bedste skytter blev Otto Rasmussen fra B & W med 143 points og S. Schou fra Philips med 141 points.

PHILIPS-PARRET FØRER I KFIU'S BRIDGETURNERING

I morgen – fredag den 14. februar – udløses spændingen i KFIU's åbne bridgeturnering. I C-rækken ligger Philips-parret Ernst Pedersen-Folmer Sørensen stadig på 1. pladsen med 581 points. Turneringens par nr. 2 har 562 points.

I Philips interne holdturnering i bridge har fruene J. Kenfner, G. Rummelhoff og Wanda Sørensen samt holdets fjerdemand, Gunnar Frisø, nu efter 4. omgang taget føringeren med 14 matchpoints. Det er to points flere end hold nr. 2, der består af K. Leth-Rasmussen, F. Hougaard, fru K. Elm og frk. B. Sørensen.